

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

శ్రీమద్భాగవతే ఉద్ధవగీతాసు
॥ త్రయోదశోఽధ్యాయః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

॥ త్రయోదశోఽధ్యాయః ॥

శ్రీభగవానువాచ

వనం వివిక్షుః పుత్రేషు భార్యాం న్యస్య సహైవ వా ।
వన ఏవ వసేచ్ఛాంతస్త్యతీయం భాగమాయుషః ॥ 13.1 ॥

కందమూలఫలైర్వన్యైర్మేర్ద్యైర్వృత్తిం ప్రకల్పయేత్ ।
వసీత వల్కలం వాసస్త్యణపర్ణాజినాని వా ॥ 13.2 ॥

కేశరోమనఖశ్మశ్రుమలాని బిభృయాద్ దతః ।
న ధావేదప్పు మజ్జేత త్రికాలం స్థండిలేశయః ॥ 13.3 ॥

గ్రీష్మే తప్యేత పంచాగ్నిన్ వర్షాస్వాసారషాడ్ జలే ।
ఆకంఠమగ్నః శిశిర ఏవంవృత్తస్తపశ్చరేత్ ॥ 13.4 ॥

అగ్నిపక్వం సమశ్నీయాత్ కాలపక్వమథాపి వా ।
ఉలూఖలాశ్మకుట్టో వా దంతోలూఖల ఏవ వా ॥ 13.5 ॥

స్వయం సంచినుయాత్ సర్వమాత్మనో వృత్తికారణం ।
దేశకాలబలాభిజ్ఞో నాదదీతాన్యదాహృతం ॥ 13.6 ॥

వన్యైశ్చరుపురోడాశైర్నిర్వపేత్ కాలచోదితాన్ ।
న తు శ్రౌతేన పశునా మాం యజేత వనాశ్రమీ ॥ 13.7 ॥

అగ్నిహోత్రం చ దర్శశ్చ పౌర్ణమాసశ్చ పూర్వవత్ ।
చాతుర్మాస్యాని చ మునేరామ్నాతాని చ నైగమైః ॥ 13.8 ॥

ఏవం చీర్ణేన తపసా మునిర్ధమనిసంతతః |
మాం తపోమయమారాధ్య ఋషిలోకాదుపైతి మాం || 13.9 ||

యస్త్వేతత్ కృచ్ఛతశ్చీర్ణం తపో నిఃశ్రేయసం మహత్ |
కామాయాల్పీయసే యుంజ్యాద్ బాలిశః కోఽపరస్తతః || 13.10 ||

యదాసౌ నియమేఽకల్పో జరయా జాతవేపథుః |
ఆత్మన్యగ్నీన్ సమారోప్య మచ్ఛిత్రోఽగ్నిం సమావిశేత్ || 13.11 ||

యదా కర్మవిపాకేషు లోకేషు నిరయాత్మను |
విరాగో జాయతే సమ్యజ్ఞస్తాగ్నిః ప్రవ్రజేత్తతః || 13.12 ||

ఇష్ట్యా యథోపదేశం మాం దత్త్వా సర్వస్వమృత్విజే |
అగ్నీన్ స్వప్రాణ ఆవేశ్య నిరపేక్షః పరివ్రజేత్ || 13.13 ||

విప్రస్య వై సంన్యసతో దేవా దారాదిరూపిణః |
విఘ్నాన్ కుర్వంత్యయం హ్యస్మానాక్రమ్య సమియాత్ పరం || 13.14 ||

బిభృయాచ్ఛేన్మునిర్వాసః కౌపీనాచ్ఛాదనం పరం |
త్యక్తం న దండపాత్రాభ్యామన్యత్ కించిదనాపది || 13.15 ||

దృష్టిపూతం న్యసేత్ పాదం వస్త్రపూతం పిబేజ్జలం |
సత్యపూతాం వదేద్ వాచం మనఃపూతం సమాచరేత్ || 13.16 ||

మౌనానీహానిలాయామా దండా వాగ్దేహచేతసాం |
న హ్యేతే యస్య సంత్యంగ వేణుభిర్న భవేద్ యతిః || 13.17 ||

భిక్షాం చతుర్ను వర్ణేషు విగర్హ్యాన్ వర్జయంశ్చరేత్ |
సప్తాగారానసంక్తప్తాంస్తుష్యేల్లభేన తావతా || 13.18 ||

బహిర్జలాశయం గత్వా తత్రోపస్సృశ్య వాగ్యతః |
విభజ్య పావితం శేషం భుంజీతాశేషమాహృతం || 13.19 ||

ఏకశ్చరేన్మహీమేతాం నిఃసంగః సంయతేంద్రియః |
ఆత్మక్రీడ ఆత్మరత ఆత్మవాన్ సమదర్శనః || 13.20 ||

వివిక్తక్షేమశరణో మద్భావవిమలాశయః |
ఆత్మానం చింతయేదేకమభేదేన మయా మునిః || 13.21 ||

అన్వీక్షేతాత్మనో బంధం మోక్షం చ జ్ఞాననిష్ఠయా |
బంధ ఇంద్రియవిక్షేపో మోక్ష ఏషాం చ సంయమః || 13.22 ||

తస్మాన్నియమ్య షడ్వర్గం మద్భావేన చరేన్మునిః |
విరక్తః క్షుల్లకామేభ్యో లభ్యాఽఽత్మని సుఖం మహత్ || 13.23 ||

పురగ్రామవ్రజాన్ సార్థాన్ భిక్షార్థం ప్రవిశంశ్చరేత్ |
పుణ్యదేశసరిచ్ఛైలవనాశ్రమవతీం మహీం || 13.24 ||

వానప్రస్థాశ్రమపదేష్వభీక్షం భైక్ష్యమాచరేత్ |
సంసిధ్యత్యాశ్వసమ్మోహః శుద్ధసత్త్వః శిలాంధసా || 13.25 ||

నైతద్ వస్తుతయా పశ్యేద్ దృశ్యమానం వినశ్యతి |
అసక్తచిత్తో విరమేదిహాముత్ర చిక్రీతాత్ || 13.26 ||

యదేతదాత్మని జగన్మనోవాక్ప్రాణసంహతం |
సర్వం మాయేతి తర్కేణ స్వస్థస్త్వక్త్వా న తత్ స్మరేత్ || 13.27 ||

జ్ఞాననిష్ఠో విరక్తో వా మద్భక్తో వానపేక్షకః |
సలింగానాశ్రమాంస్త్యక్త్వా చరేదవిధిగోచరః || 13.28 ||

బుధో బాలకవత్ క్రీడేత్ కుశలో జడవచ్ఛరేత్ |
వదేదున్మత్తవద్ విద్వాన్ గోచర్యాం నైగమశ్చరేత్ || 13.29 ||

వేదవాదరతో న స్యాన్న పాఖండి న హైతుకః |
శుష్కవాదవివాదే న కంచిత్ పక్షం సమాశ్రయేత్ || 13.30 ||

నోద్విజేత జనాద్ ధీరో జనం చోద్వేజయేన్న తు |
అతివాదాంస్తితిక్షేత నావమన్యేత కంచన |
దేహముద్ధిశ్య పశువద్ వైరం కుర్యాన్న కేనచిత్ || 13.31 ||

ఏక ఏవ పరో హ్యాత్మా భూతేష్వాత్మన్యవస్థితః |
యథేందురుదపాత్రేషు భూతాన్యేకాత్మకాని చ || 13.32 ||

అలభ్యా న విషీదేత కాలే కాలేఽశనం క్వచిత్ |
లభ్యా న హృష్యేద్ ధృతిమానుభయం దైవతంత్రితం || 13.33 ||

ఆహారార్థం సమీహేత యుక్తం తత్ ప్రాణధారణం |
తత్త్వం విమృశ్యతే తేన తద్ విజ్ఞాయ విముచ్యతే || 13.34 ||

యదృచ్ఛయోపపన్నాన్నమద్యాచ్ఛేష్ఠముతాపరం |
తథా వాసస్తథా శయ్యాం ప్రాప్తం ప్రాప్తం భజేన్మునిః || 13.35 ||

శౌచమాచమనం స్నానం న తు చోదనయా చరేత్ |
అన్యాంశ్చ నియమాంజ్ఞానీ యథాహం లీలయేశ్వరః || 13.36 ||

న హి తస్య వికల్పాఖ్యా యా చ మద్వీక్షయా హతా |
ఆదేహంతాత్ క్వచిత్ ఖ్యాతిస్తతః సంపద్యతే మయా || 13.37 ||

దుఃఖోదర్యేషు కామేషు జాతనిర్వేద ఆత్మవాన్ |
అజిజ్ఞాసితమద్ధర్మో గురుం మునిముపావ్రజేత్ || 13.38 ||

తావత్ పరిచరేద్ భక్తః శ్రద్ధావాననసూయకః |
యావద్ బ్రహ్మ విజానీయాన్మామేవ గురుమాదృతః || 13.39 ||

యస్త్యసంయతషడ్వర్గః ప్రచండేంద్రియసారథిః |
జ్ఞానవైరాగ్యరహితస్త్రీదండముపజీవతి || 13.40 ||

సురానాత్మానమాత్మస్థం నిహన్నతే మాం చ ధర్మహా |
అవిపక్వకషాయోఽస్మాదముష్మాచ్చ విహీయతే || 13.41 ||

భిక్షోర్ధర్మః శమోఽహింసా తప ఈక్షా వనౌకసః |
గృహిణో భూతరక్షజ్యా ద్విజస్యాచార్యసేవనం || 13.42 ||

బ్రహ్మచర్యం తపః శౌచం సంతోషో భూతసౌహృదం |
గృహస్థస్యాప్యతౌ గంతుః సర్వేషాం మదుపాసనం || 13.43 ||

ఇతి మాం యః స్వధర్మేణ భజేన్ నిత్యమనన్యభాక్ |
సర్వభూతేషు మద్భావో మద్భక్తిం విందతే దృఢాం || 13.44 ||

భక్త్యోద్ధవానపాయిన్యా సర్వలోకమహేశ్వరం |
సర్వోత్పత్త్యప్యయం బ్రహ్మ కారణం మోపయాతి సః || 13.45 ||

ఇతి స్వధర్మనిర్ణిక్త సత్త్వో నిర్జ్ఞాతమద్గతిః |
జ్ఞానవిజ్ఞానసంపన్నో నచిరాత్ సముపైతి మాం || 13.46 ||

వర్ణాశ్రమవతాం ధర్మ ఏష ఆచారలక్షణః |
స ఏవ మద్భక్తియుతో నిఃశ్రేయసకరః పరః || 13.47 ||

ఏతత్తేఽభిహితం సాధో భవాన్ పృచ్ఛతి యచ్చ మాం |
యథా స్వధర్మసంయుక్తో భక్తో మాం సమియాత్ పరం || 13.48 ||

|| ఇతి ఉద్ధవగీతాసు త్రయోదశోఽధ్యాయః సమాప్తః ||